

Politik Bilim

Vaatler için ölçü...

Aykut Göker

<http://www.inovasyon.org>

Bozulan-bozulmayan partiler arası ittifakların perde gerisinde olanlar ya da aday listelerine alınanlara-alınmayanlara ilişkin haberler, bu yazının kaleme alındığı tarihte hâlâ kamuoyunun ilgi odağındaydı. Yayınlandığı tarihteyse, artık, partilerimizin bizlere neler vaat ettiklerini öğrenmeye ve bunları değerlendirmeye başlamış olacağımızı sanıyorum. Umarım, bu vaatler arasında bilim, teknoloji, sanayi ve inovasyon ile ilgili olanlar da yer alır.

“Bilime, teknolojiye önem vereceğiz; ARGE harcamalarını beş yıl içinde GSYİH’nin %3’üne çıkaracağız. Akademik araştırmaları da, sanayinin araştırmalarını da destekleyeceğiz. Verilen destekleri her yıl katlayacağız...” Beklenen bu tür yuvarlak, bol keseden atılmış vaatler değil. 10 yıl, 15 yıl, 20 yıl sonrası için nasıl bir Türkiye tasavvur ediyorlar? Partilerimizin bu konuda uzun vâdeli gelecek öngörülerini var mı? Öngördükleri ekonomik ve toplumsal hedefleri ne? O hedeflere toplumumuzun erişebilmesi için bilim, teknoloji ve sanayi alanında ne yapmayı düşünüyorlar? Yine o hedeflere erişmek için, sanayide bazı sektörlerle; bilim ve teknolojiye bazı araştırma alanlarına öncelik vermeyi düşünüyorlar mı; düşünüyorlarsa hangilerine? Belirledikleri öncelikli sanayi sektörlerine özgü programları ne? Öncelik verecekleri bilim ve teknoloji alanları için ilân edecekleri ulusal programları ne? Bunları öğrenmeliyiz.

Beklenen, bu tür sorulara ayağı yere basan ve diğer alanlardaki vaatleriyle tutarlı yanıtlar verilmesidir. **Tutarlılık meselesi** önemli. Diyelim, bir partinin uygulanan tarım politikalarından şikâyeti var; diyor ki: *“Türkiye beslenme açısından dünyada kendine yeten pek az ülkeden biriydi; uygulanan hatâlı tarım politikaları yüzünden bunu kaybettik; şimdi tarımda bile dışarıya muhtâcız...”* Peki, siz iktidara gelerseniz ne yapacaksınız? *“İşte biz AB’nin, ABD’nin her alanda olduğu gibi tarımda da izlediği ‘âleme verir talkını kendi yutar salkımı’ siyâsetinin farkındayız; onlardan gelecek baskılara kulak asmayacağız; çiftçilerimizi devletçe destekleyeceğiz; böylece üretimi artıracamız ve tekrar kendimize yeterli hâle geleceğiz...”* Çok güzel; ama izleyeceğimiz bu politikanın önerdiğiniz bilim, teknoloji ve sanayi politikalarında bir karşılığı olmalı.

“Ne gibi bir karşılık?” ‘Üretimi artıracamız ve kendimize yeterli hâle geleceğiz’, dediniz. Bunu ileri mekanizasyon ve enformatizasyona, genetik materyal ve agrokimyasalların ve ileri sulama tekniklerinin kullanımına dayalı olarak mı yapacaksınız? Tercihiniz buysa, **bunların ardındaki ileri teknolojileri üretip geliştirme yeteneğini kazanmak** gibi bir öngörünüz var mı ve bu öngörünüzü, izlemeyi düşündüğünüz bilim ve teknoloji politikalarında bize somut olarak gösterebilir misiniz? Eğer, ‘biz, bastırır parayı ileri teknoloji tarımsal girdileri dışarıdan alırız’ diyorsanız; o zaman kusura bakmayın, korkunç bir yanılgı içindesiniz; çünkü tarım teknolojilerinde dışa bağımlı hiçbir ülke beslenme konusunda kendi kendisine yetmeyi başaramaz. (Tabii, siz eğer isterseniz, miras yoluyla parçalana parçalana iyice küçülen ekim alanları üzerinde ileri teknoloji uygulamalarının ne ölçüde başarılı olacağını da sorabilir; hiç de az olmayan bu ekim alanlarıyla ilgili nasıl bir çözüm düşündüklerini de sorgulayabilirsiniz.)

Belki de muhatap aldığınız parti, çok daha insanî ve çevreci bir yaklaşımla diyebilir ki: *“Biz biyolojik ve ekolojik tarım uygulamasıyla üretimi artıracamız; hem kendi halkımızın sağlıklı beslenmesini sağlayacağız; hem de üreteceğimiz sağlıklı besin maddelerinin ihracıyla ülkemize büyük paralar kazandıracamız.”* Bu daha da güzel; ama sakın, ‘biyolojik ve ekolojik

tarım' deyince bunun teknolojiyle hiçbir alışverişı olmayacağı sanılmış olmasın! Onun için siz yine, bu öngörünün de bilim ve teknoloji politikalarında somut karşılığının olup olmadığına bakın. Velhâsıl partilerin sunacakları bilim ve teknoloji politikaları başka alanlardaki vaatlerinin ne ölçüde geçerli olduğunu anlayabilmek için de iyi bir turnusol kâğıdı görevi görür.

CBT. 22 Haziran 2007